

بررسی پروژه های عمرانی در ساخت و سازها و توسعه پایدار روستاهای شازند اراک

سید فخرالدین مطلبی

فارغ التحصیل رشته عمران کارهای عمومی ساختمان از دانشگاه فنی تبریز

fakhroldin.motalebi@yahoo.com

چکیده

هدف اصلی پروژه های عمرانی و توسعه پایدار در روستا استفاده از منابع و ظرفیت های اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی آن می باشد. از این رو هدف از تحقیق حاضر، بررسی پروژه های عمرانی در ساخت و سازها و توسعه پایدار روستاهای شازند اراک است. این تحقیق به روش توصیفی پیمایشی و با توزیع پرسشنامه میان جامعه آماری که مدیران و کارشناسان پروژه های عمرانی روستاهای شازند اراک بوده اند، انجام شده است. پایایی پرسشنامه توسط خبرگان ۰/۸۱ به دست آمده است. پرسشنامه دارای سه مولفه وضعیت کالبدی، وضعیت اقتصادی اجتماعی، وضعیت زیست محیطی است که با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که تمامی فرضیه ها تاثیر مثبت و معناداری بر ساخت و ساز و توسعه پایدار روستاهای شازند اراک داشته است. نتایج تحقیق می تواند برای مدیران پروژه های عمرانی در توسعه ساخت و ساز روستایی کاربرد داشته باشد.

واژه های کلیدی: پروژه های عمرانی - ساخت و ساز - توسعه پایدار

۱- مقدمه

با روشن شدن اهمیت توسعه عمرانی مناطق روستایی در توسعه ملی، از دهه ۱۹۵۰ به بعد، تریما، دیدگاه‌ها و روش‌های مختلفی برای رسیدن به توسعه روستایی مطرح شد و در سطح کشورهای مختلف مورد توجه قرار گرفت. این نظریات و دیدگاه‌ها طیف وسیعی را در بر می‌گیرد که شامل دیدگاه‌هایی با رویکرد کل نگر و دیدگاه‌هایی با تأکید بر جنبه‌های خام می‌باشد.

در ایران بعد از انقلاب رویکرد توسعه فضایی- کالبدی روستا، رویکرد غالب در برنامه‌های توسعه بوده و این رویکرد، ساخت فیزیکی و کالبدی روستاها را متناسب با شرایط تحول و توسعه جامعه روستایی نمی‌داند و لازمه تحول و توسعه روستایی را، تحول در ساختار فیزیکی و کالبدی آن می‌داند بدین سبب در این مقطع، حرکت‌های اولیه در خصوص تهیه و اجرای طرح‌های کالبدی، طرح‌های هادی با بهسازی روستاها بود که به طور جدی مورد توجه قرار گرفت.

برای توسعه و عمران روستاها تاکنون الگوها و استراتژی‌های متعددی با نگرش‌های فضایی و غیر فضایی مورد توجه بوده است. با توجه به اینکه هر کدام از این الگوها و استراتژی‌ها با نگرش اجتماعی و اقتصادی خاصی شکل گرفته‌اند، اجرای آنها مستقیم یا غیر مستقیم بر روی ساخت و سازها و توسعه کالبدی روستاها تأثیر گذار بوده است. این رهیافت‌ها عمدتاً به صورت بالا به پایین و با تمرکز بر روی یک یا چند مکان مستند طراحی با اجرا شده‌اند. در کشور ما سابقه توجه به توسعه و عمران روستاها شاید به دوران ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی برسد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، در کشور دیدگاه‌های عدالت‌خواهانه در زمینه گسترش و توزیع خدمات برای عمران و آبادانی روستاها بیش از پیش رواج یافت. شکل‌گیری اولیه و اجرای توسعه و عمران روستایی توسط نهاد - های دولتی، در دهه ۱۳۶۰ متأثر از راهبردهای نیازهای اساسی در غالب تدوین طرح‌های آمایش سرزمین طرح‌های کالبدی ملی و ماهی، مرغ جامع ناحیه‌ای، مطرح ساماندهی فضا و سکونتگاه‌های روستایی و طرح‌های هادی روستایی از مهم‌ترین طرح‌های تأثیرگذار بر کالبد روستاها شکل گرفته است. از این رو با تأسیس و شکل‌گیری بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، ضرورت توجه به توسعه و عمران روستایی نیز احساس شد. بر اساس ماده ۷ اساسنامه بنیاد مسکن انقلاب اسلامی مصوب آذرماه ۱۳۶۶ که در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و طبقه‌بندی طرح توسعه و عمران روستایی با هماهنگی دستگاه‌های ذیربط به بنیاد مسکن انقلاب اسلامی واگذار شده است. (احمدی و همکاران، ۱۳۹۹)

پروژه‌های عمرانی روستایی از جمله پروژه‌هایی است که در راستای فراهم‌سازی زمینه توسعه و عمران نقاط روستایی، در طی زمانی ۱۰ ساله برای روستاها جهت هدایت بافت کالبدی روستاها تهیه و اجرا می‌شوند. این پروژه‌های عمرانی با نظارت بنیاد مسکن انقلاب اسلامی بر اساس نظم دهی کالبدی و عملکردی روستا به همراه پراکنش معنادار کاربری‌ها و توزیع سلسله مراتبی و انعطاف پذیر معابر ساماندهی و اصلاح بافت موجود، میزان و مکان گسترش آبی و نحوه استفاده از زمین برای عملکردهای مختلف از قبیل مسکونی، تولیدی، تجاری، کشاورزی، تأسیسات و تجهیزات و نیازمندی‌های عمومی روستایی را در قالب مشوبات مطرح‌های ساماندهی فضا و سکونتگاه‌های روستایی با طرح‌های جامع ناحیه‌ای تعیین می‌نماید.

طرح‌های روستایی عبارت است از طرحی که ضمن ساماندهی و اصلاح بافت موجود، میزان و مکان گسترش آبی و نحوه استفاده از زمین برای عملکردهای مختلف از قبیل مسکونی، تولیدی، تجاری، کشاورزی، تأسیسات و تجهیزات و نیازمندی‌های عمومی روستای را بر حسب مورد در قالب مشوبات طرح‌های ساماندهی فضا و سکونتگاه‌های روستایی با طرح‌های جامع ناحیه‌ای تعیین می‌نماید.

طرح‌های هادی در قسمت کالبدی به شاخص‌های مدیریت بحران در الگوهای طراحی مسکن، ایجاد و بهبود وضعیت راه‌ها و مسیرهای ارتباطی روستا (آسفالت، روشنایی، درختکاری و ...)، توجه به استخوانبندی معابر بین ساخت و سازها، توسعه و گسترش وسعت و محدوده مکانی- جغرافیایی روستا گسترش فضاهای غیر مسکونی تفریحی ورزشی در روستا مانند احداث پارک، اماکن ورزشی، بهبود فضای محیطی روستا (شامل جدول‌گذاری، احداث میادین، ایجاد معابر و ...) و توجه به دوام سازه‌های مصالح و نوع آنها مورد توجه قرار می‌گیرد. در بعد اقتصادی و اجتماعی افزایش قیمت اراضی در سطح مناطق روستایی، افزایش درآمد روستاییان، توسعه فعالیت‌ها و مشاغل غیر کشاورزی، متوسط قیمت احداث یک متر مربع بنای مسکونی،

افزایش منابع معیشت روستاییان، کاهش طول دوره ساخت، کاهش مهاجرت روستاییان به ویژه جوانان از روستا و افزایش ماندگاری آنان، افزایش اعتماد روستاییان به دولت و برنامه های اجرایی از سوی نهادهای دولتی و تغییرات فرهنگی در الگو و طرح های معماری مورد بررسی قرار می گیرد و در نهایت در بعد زیست محیطی، دفع بهداشتی پساب ها و فاضلاب های خانگی، بهبود وضعیت سیستم شبکه ای آب و فاضلاب روستای کاهش آلودگی ناشی از گرد و غبار به دلیل آسفالت معابر هدایت و جمع آوری آبهای سطحی در روستا، حفاظت از اراضی کشاورزی و کاهش تبدیل آنها به کاربری های غیر کشاورزی مورد تحلیل قرار می گیرد. (رضایی و پناهی، ۱۳۹۶)

روستاها در فرایندی تعاملی با حضور بازیگرانی چون تحایالات، علایق و اهداف جامعه از یک طرف و نیروهای محیطی (تسهیل گر یا محدود کننده) از سوی دیگر شکل گرفته اند. بافتهای روستایی حاوی اطلاعات مفیدی برای ارزیابی میزان تأثیر پذیری فرایند شکل گیری و توسعه طبیعی کالبد روستاها از عوامل مختلف محیطی - اقلیمی، اقتصادی و اجتماعی - فرهنگی هستند که امروزه در بسیاری از روستاهای کشور نیز حضور و تداوم دارند. با توجه به اهمیت موضوع، در سال های اخیر در مناطق روستایی کشور مطرح های متعددی در ابعاد زیرساختی به ویژه در حوزه نوسازی و بهسازی مسکن روستایی محراحی و اجرا شده است که بدون تردید، یکی از مهم ترین آنها طرح هادی روستایی بوده است که به منظور ایجاد تغییر و دستیابی به شرایط مطلوب زیستی در سکونتگاه های انسانی در نواحی روستایی به اجرا در آمده است. به طور تاریخی تهیه و اجرای طرح هادی روستایی با هدف هدایت و کنترل رشد و توسعه فیزیکی روستاهای واجد شرای از سال ۱۳۶۶ با مسئولیت بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و زیر نظر معاونت عمران روستایی و در راستای رفع یکی از مشکلات اساسی روستاهای کشور یعنی تابسامانی وضع کالبدی و کیفیت مسکن روستایی در حال اجرا می باشد. (مهردوست و همکاران، ۱۴۰۱)

در بین تمامی طرح های توسعه فیزیکی، طرح های هادی روستایی ویژگی خاصی داشته و از سه جنبه دارای اهمیت است: اولاً، با توجه به زمان آغاز این طرح ها، تهیه و اجرای آنها بیش از ۲۰ سال سابقه دارد، ثانیاً، از آنجا که طرح های هادی در مقیاس روستا تهیه می شود، گستره مکانی آنها زیاد است و در تمام نواحی روستایی کشور می توان نمونه هایی از آنها را یافت، سوم اینکه، طرح های هادی روستایی محلی ترین و موردی ترین طرح ها محسوب می شوند که به طور مستقیم با اجتماع روستایی ارتباط دارند از این رو، با در نظر گرفتن اهمیت طرح های هادی از یک سو و ادامه روند طراحی و اجرای این طرح ها از سوی دیگر، بررسی و ارزیابی اثرات این طرحها در ابعاد مختلف می تواند بسیار حساس و ضروری باشد، زیرا چنین بررسی هایی از یک سو اطلاعات لازم برای مدیران را از طریق یک فرایند بازخوردی کار آمد فراهم می سازد تا آنها بتوانند روش های مناسب تر و بهتری را برای اجرای طرح های آتی انتخاب نمایند و از سوی دیگر، از طریق شناسایی متن ها و موانع اجرایی طرح، می توانند به یافتن راه حل ها کمک نموده و در نتیجه اجرای طرح های آتی را اثربخش تر و کارا تر نمایند.

در سطح بین المللی ایسیک و تولبنتسی (۲۰۰۸) در مقاله ای با عنوان مسکن پایدار در شرایط جزیره ای با استفاده از تثبیت زمین آهکی به نقش مواد ساختمانی در پایداری مسکن پرداخته اند و معتقدند مواد ساختمانی در بخش مسکن تأثیر مهمی بر محیط و اکوسیستم دارد. از این روی آنها انتخاب مواد مناسب و مطابق با نیازهای هر منطقه برای مسکن را یکی از مهم ترین استراتژی ها در توسعه مسکن پایدار دانسته اند. مالین و مالیزا (۲۰۰۹) در مقاله ای با عنوان مسکن با کیفیت، کلید دست یابی به جوامع پایدار به مشخصات مسکن با کیفیت نقش مسکن در جذابیت و سلامت جوامع توجه کرده اند. در این تحقیق مسکن پایدار ابزار کلیدی در ایجاد جوامع پایدار قلمداد شده است، تیمبرز و همکاران (۲۰۱۲) در مقاله ای با عنوان پایداری مسکن و بهبود افراد بی-خانمان مزمین با اختلالات همزمان به وجود آمده در واشنگتن این مقاله ابراز می دارد که این برنامه طراحی شده است که از طریق مزایای از کار افتادگی عمومی موجود برای خدمات مسکن، درمان و پشتیبانی از لحاظ مالی خودکفا شود این مقاله دنبال یک راه حل برای مسکن دائم برای حمایت از افراد بی خانمان و به شدت از کار افتاده ی نیازمند مسکن بوده است. آن هبیتات (۲۰۱۲) در گزارشی به بررسی مسکن پایدار در چهار بعد اجتماعی، اقتصادی، کالبدی، زیست محیطی پرداخته است و ویژگی ها و مشخصات مسکن پایدار را در هر کدام از این ابعاد به تفصیل تشریح کرده است. سین و پندی (۲۰۱۲) در مقاله ای با عنوان ساخت و ساز پایدار: توازن و تعادل محیط با رشد شهری در هند پس از بحث مختصری در

ارتباط با افزایش جمعیت جهان و رشد شهرنشینی و تأثیری که این فرآیند بر شهرها و پایداری آنها دارد، به تعریف مسکن پایدار می‌پردازند، آنها سهم بخش مسکن را در پایداری بررسی می‌کنند و بعد از پرداختن به شهرسازی و چالش‌های محیطی آن به بحث توازن بین محیط با رشد شهر می‌پردازند و مفاهیمی چون شهر پایدار، شهر سالم و ... را تشریح می‌کنند. ابراهیم (۲۰۲۰) مقاله‌ای عنوان جنبه‌های محیطی مسکن پایدار در شهرهای بزرگ با هدف پیشنهاد یک مدل برای شهرهای بزرگ با رشد جمعیت زیاد در ایجاد مسکن پایدار در محیط ضمن پرداختن به مسکن پایدار و تعریف آن به بررسی خصوصیات و وضعیت مسکن پایدار در ترکیه و آنکارا می‌پردازد و پس از مطرح کردن بحث پایداری اجتماعی و فرهنگی به تحلیل بازتاب و انعکاس فرهنگی و اجتماعی مسکن پایدار در آنکارا می‌پردازد و مسکن پایدار را یک بحث مهم در برنامه ریزی شهرهای بزرگ و مترو پلیس‌ها می‌کند تا شهر از این طریق به پایداری لازم برسد. ون و والا (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان شرایط مسکن، مالکیت خانه و مهاجرت روستایی در روستاهای چین انجام داده است. یافته‌های حاصل از این پژوهش نشان می‌دهد که رابطه معناداری بین شرایط و کیفیت مسکن با مهاجرت روستاییان به شهر وجود دارد به گونه‌ای که این رابطه معکوس و منفی می‌باشد. در این پژوهش بر این امر تأکید شده است که توجه به کیفیت و پایداری مسکن زمینه عدم مهاجرت روستاییان را به شهرها فراهم می‌کند.

روش تحقیق

با توجه به اینکه تحقیق حاضر در پروژه‌های عمرانی انجام شده است، نوع تحقیق بر اساس هدف، کاربردی می‌باشد و بر اساس چگونگی بدست آوردن داده‌های مورد نیاز، تحقیق حاضر از نوع توصیفی و از شاخه پیمایشی (تحلیلی) محسوب می‌شود، و روش تحقیق میدانی است. جامعه آماری شامل ۲۰۰ نفر از مدیران و کارشناسان پروژه‌های عمرانی در شهرستان اراک با حجم نمونه ۱۲۷ نفر بر طبق فرمول کوکران و به روش تصادفی ساده بوده است. با توجه به هدف‌های پژوهش و ماهیت آن مناسب‌ترین روش برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز، استفاده از تکمیل پرسش‌نامه بود. بدین منظور از پرسش‌نامه‌ای شامل ابعاد شیوه‌های وضعیت کالبدی، وضعیت اقتصادی اجتماعی، وضعیت زیست محیطی، استفاده شده است. روایی پرسشنامه بصورت روایی صوری و با تایید ۳ نفر از خبرگان دانشگاهی بوده است و پایایی پرسشنامه با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ ۰/۸۱ بدست آمد که قابل قبول بوده است. در نهایت فرضیات تحقیق آزمون شده و برای بررسی و تحلیل فرضیات تحقیق با استفاده از نرم افزار SPSS بهره‌برده شد. این روش این امکان را فراهم می‌کند تا صحت فرضیه‌های تحقیق را مورد آزمون قرار داده و معنادار بودن ضرایب بدست آمده را نشان داد، که نتایج این آزمون در بخش یافته‌های پژوهش ارائه شده است.

یافته‌های تحقیق

در این پژوهش برای مقایسه اطلاعاتی که از طریق پرسشنامه جمع‌آوری می‌شود، سپس با استفاده از نرم‌افزار SPSS23 برای تحلیل فرضیات ارائه می‌گردد. همچنین برای بررسی اثر متغیر، روش رگرسیون مورد تحلیل قرار می‌گیرد. در این تحقیق ابتدا به منظور بررسی نرمال بودن توزیع متغیرهای تحقیق از آزمون K-S بهره‌گرفته شود. در جدول زیر نتایج آزمون کولموگوروف - اسمیرنوف را نشان داده شده است.

جدول ۱ نتایج آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف در خصوص توزیع داده‌ها

متغیرهای تحقیق	درجه آزادی	کولموگوروف-اسمیرنوف	سطح معنی داری
وضعیت کالبدی	۲۶۷	۱/۵۰	۰/۱۳۰
وضعیت اقتصادی اجتماعی	۲۶۷	۱/۵۳	۰/۲۹۰
وضعیت زیست محیطی	۲۶۷	۱/۱۴	۰/۱۴۶

با عنایت به اطلاعات مندرج در جدول شماره ۱ و با توجه به اینکه سطح معنی‌داری متغیرهای تحقیق، بزرگ‌تر از ۰/۰۵ است، چنین نتیجه گرفته می‌شود که متغیرهای تحقیق دارای توزیع نرمال هستند. بر این اساس، جهت آزمون فرضیه‌های تحقیق می‌توان از آزمون‌های پارامتریک استفاده کرد.

فرضیه اول: وضعیت کالبدی در ساخت و ساز روستا تاثیر مثبتی دارد.

جدول ۲ خلاصه مدل

تعیین خطای استاندارد	ضریب تعیین شده	ضریب تعیین	ضریب همبستگی
۰,۶۹۳۳۵	۰,۲۲۹	۰,۲۳۱	۰,۶۸۱

مقدار ضریب همبستگی برابر است با ۰,۶۸۱ که اشاره دارد به همبستگی ساده بین دو متغیر و به عبارتی شدت همبستگی بین وضعیت کالبدی در ساخت و ساز روستا نشان می‌دهد. همان‌طور که از مقدار R (همبستگی پیرسون بین دو متغیر) نمایان است، بین دو متغیر یعنی بین وضعیت کالبدی در ساخت و ساز روستا، همبستگی ساده وجود دارد.

جدول ۳ ضرایب تاثیر رگرسیون

متغیر	بتا	T	سطح معناداری
مقدار ثابت	-	۱۰/۸۷۳	۰,۰۰۰
وضعیت کالبدی	۰,۶۸۱	۱۰/۷۲۱	۰,۰۰۰

مقدار ثابت همان عرض از مبدا است و میزان متغیر وابسته را بدون دخالت متغیر مستقل نشان می‌دهد. با توجه به نتایج جدول فوق می‌توان گفت با ارتقا یک واحد از متغیر مستقل به میزان ضریب نوشته شده متغیر وابسته ارتقا پیدا خواهد کرد. آماره t اهمیت نسبی متغیر مستقل را نشان می‌دهد. با توجه به مقدار این آماره و سطح خطای کمتر از ۰,۰۵ می‌توان گفت متغیر مورد نظر تاثیر آماری معنی داری در تبیین تغییرات متغیر وابسته داشته است. ضرایب رگرسیون نیز تاثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته را تایید می‌کند. با توجه به ضریب وضعیت کالبدی، فرضیه پژوهش مورد تایید قرار می‌گیرد. در نتیجه می‌توان گفت وضعیت کالبدی در ساخت و ساز روستا تاثیر مثبتی دارد.

فرضیه دوم: وضعیت اقتصادی اجتماعی در ساخت و ساز روستا تاثیر مثبتی دارد.

جدول ۴ خلاصه مدل

تعیین خطای استاندارد	ضریب تعیین شده	ضریب تعیین	ضریب همبستگی
۰,۷۲۵۱۸	۰,۱۵۷	۰,۱۵۹	۰,۴۹۹

مقدار ضریب همبستگی برابر است با ۰,۴۹۹ که اشاره دارد به همبستگی ساده بین دو متغیر و به عبارتی شدت همبستگی بین وضعیت اقتصادی اجتماعی و ساخت و ساز روستا نشان می‌دهد. همان‌طور که از مقدار R (همبستگی پیرسون بین دو متغیر) نمایان است، بین دو متغیر یعنی بین وضعیت اقتصادی اجتماعی و ساخت و ساز روستا، همبستگی ساده وجود دارد.

جدول ۵ ضرایب تاثیر رگرسیون

متغیر	بتا	T	سطح معناداری
مقدار ثابت	-	۱۱/۰۵۱	۰,۰۰۰
وضعیت اقتصادی اجتماعی	۰,۴۹۹	۸/۵۰۲	۰,۰۰۰

مقدار ثابت همان عرض از مبدا است و میزان متغیر وابسته را بدون دخالت متغیر مستقل نشان می‌دهد. با توجه به نتایج جدول فوق می‌توان گفت با ارتقا یک واحد از متغیر مستقل به میزان ضریب نوشته شده متغیر وابسته ارتقا پیدا خواهد کرد. آماره t اهمیت نسبی متغیر مستقل را نشان می‌دهد. با توجه به مقدار این آماره و سطح خطای کمتر از ۰,۰۵ می‌توان گفت متغیر مورد نظر تاثیر آماری معنی داری در تبیین تغییرات متغیر وابسته داشته است. ضرایب رگرسیون نیز تاثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته را تایید می‌کند. با توجه به ضریب وضعیت اقتصادی اجتماعی، فرضیه پژوهش مورد تایید قرار می‌گیرد. در نتیجه می‌توان گفت وضعیت اقتصادی اجتماعی در ساخت و ساز روستا تاثیر مثبتی دارد.

فرضیه سوم: بررسی وضعیت زیست محیطی در ساخت و ساز روستا تاثیر مثبتی دارد.

جدول ۶ خلاصه مدل

تعیین خطای استاندارد	ضریب تعیین تعدیل شده	ضریب تعیین	ضریب همبستگی
۰,۵۴۱۷۴	۰,۱۴۲	۰,۱۴۳	۰,۵۳۱

مقدار ضریب همبستگی برابر است با ۰,۵۳۱ که اشاره دارد به همبستگی ساده بین دو متغیر و به عبارتی شدت همبستگی بین وضعیت زیست محیطی و ساخت و ساز روستا نشان می‌دهد. همان‌طور که از مقدار R (همبستگی پیرسون بین دو متغیر) نمایان است، بین دو متغیر یعنی بین وضعیت زیست محیطی و ساخت و ساز روستا، همبستگی ساده وجود دارد.

جدول ۷ ضرایب تاثیر رگرسیون

متغیر	بتا	T	سطح معناداری
مقدار ثابت	-	۱۰/۲۱۶	۰,۰۰۰
وضعیت زیست محیطی	۰,۵۳۱	۹/۵۲۸	۰,۰۰۰

مقدار ثابت همان عرض از مبدا است و میزان متغیر وابسته را بدون دخالت متغیر مستقل نشان می‌دهد. با توجه به نتایج جدول فوق می‌توان گفت با ارتقا یک واحد از متغیر مستقل به میزان ضریب نوشته شده متغیر وابسته ارتقا پیدا خواهد کرد. آماره t اهمیت نسبی متغیر مستقل را نشان می‌دهد. با توجه به مقدار این آماره و سطح خطای کمتر از ۰,۰۵ می‌توان گفت متغیر مورد نظر تاثیر آماری معنی داری در تبیین تغییرات متغیر وابسته داشته است. ضرایب رگرسیون نیز تاثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته را تایید می‌کند. با توجه به ضریب وضعیت زیست محیطی، فرضیه پژوهش مورد تایید قرار می‌گیرد. در نتیجه می‌توان گفت وضعیت زیست محیطی در ساخت و ساز روستا تاثیر مثبتی دارد.

نتیجه گیری

بنیاد مسکن انقلاب اسلامی بعنوان یکی از نهادهای برخاسته از نظام جمهوری اسلامی، در طول فعالیت‌های خود اقدامات موثر و ارزشمندی را در روستاها و برای ساکنین محروم آنها انجام داده است و در حال حاضر شاهد به ثمر رسیدن این فعالیتها و تحقق اهداف نظام جمهوری اسلامی در محرومیت زدایی از روستاها هستیم. فعالیت‌های عمران روستایی یکی از مهمترین و اصلی ترین اقدامات بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در امر عمران و آبادی روستاهای کشور بشمار می‌رود که با هدف ایجاد زمینه توسعه و عمران روستاها و تأمین عادلانه امکانات و هدایت فیزیکی جهت ارتقای شرایط زیست محیطی و بهبود چشم انداز آتی نقاط روستایی در سراسر کشور به انجام می‌رسند. این فعالیت‌ها با اهداف سند چشم انداز توسعه ۲۰ ساله کشور که به عنوان سند توسعه ملی محسوب می‌گردد نیز هم راستا می‌باشند.

در این تحقیق سه عامل وضعیت کالبدی، وضعیت اقتصادی اجتماعی، وضعیت زیست محیطی در روستاهای شازند اراک مورد بررسی قرار گرفته است که هر کدام تاثیر مثبت و معناداری را در ساخت و ساز روستاها داشته اند.

از آنجا که پروژه های عمرانی، نگرشها و ارزشهای محیط های انسانی را شکل می دهد و می تواند با تغییر آنها در رفتار تاثیر بگذارد آموزش و اصول توسعه پایدار را به زندگی روزمره معرفی کند، پس در نتیجه، آموزش معماران ضروری است و همچنین افزایش آگاهی و پشتیبانی روش شناختی آنها از اصول توسعه پایدار و نیز تغییر نگرش آنها نسبت به آن نه تنها در کار طراحی بلکه در زندگی روزمره نیز ضروری به نظر می رسد. افزایش آگاهی از شرایط استفاده مسولانه از منابع طبیعی و بالاتر از همه، افزایش آگاهی از ضرورت استفاده از منابع تجدید پذیر و ترویج مدیریت پایدار مواد خام ممکن است منتج به آن باشد که اولویت برای توسعه پایدار، که اصل برابری بین سلی است، تحقق یابد.

منابع

رضایی، عباس و پناهی، جواد، ۱۳۹۶، اولویت بندی عوامل ایجاد تاخیر در اجرای پروژه های عمرانی روستایی شهرستان اراک با استفاده از مدل AHP، کنفرانس ملی پژوهش های نوین در مهندسی عمران، معماری و مدیریت شهری، اصفهان

احمدی کیش، علی اصغر و احمدی حق، اسماعیل و محمدی تمری، ذکریا و کرمی، آیت الله، ۱۳۹۹، اثربخشی طرحها و پروژه های عمرانی در توسعه ی سکونتگاه های روستایی، اولین همایش ملی جغرافیا، مخاطرات محیطی و توسعه پایدار، اهواز

مهردوست شهرستانی، مهران و اصغرزاده، علی و غلامعلی زاده، حمزه، ۱۴۰۱، سنجش میزان آگاهی برای توسعه پایدار در ساخت و ساز روستایی (مورد پژوهی: معماری گیلان)، فصلنامه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، ۲۲ (۶۶).

Ibrahim, I. A. (2012), Sustainable housing development: role and significance of satisfaction aspect, *City, Territory and Architecture*, 7(21): 1 -19.

Babbie, ER. (2011), *the basics of social research*. Australia, Belmont, CA: Wadsworth Publisher, 5th ed, 552p.

Bonenberg, W. Kapliński, O., (2018), the Architect and the Paradigms of Sustainable Development: A Review of Dilemmas, *Sustainability*, 10:100.

Isik, B and Tulbentic, T., (2008), sustainable housing in island conditions using Alkergypsun - stabilized earth: A case study from northern Cyprus, *Building and Environment* 43:1428 - 1439.

Kandpal, TC. Broman, L., (2014), Renewable energy education: a global status review, *Renew Sustain Energy Rev*, 34:300 –24.

Lorek, S. Fuchs, D., (2013), Strong Sustainable Consumption Governance - Precondition for a Degrowth Path?, *J Clean Prod*, 38:36 –43.

Maliene, V. Malys, N. (2009), High -quality housing – A key issue in delivering sustainable communities, *Building and Environment*, 44(2): 426 -430.

Ocetkiewicz, I. Tomaszewska, B. Mróz, A., (2017), Renewable energy in education for sustainable development. The Polish experience, *Renew Sustain Energy Rev*, 80: 92 –97.

Ozturk, M. Emre Yuksel, Y., (2016), Energy structure of Turkey for sustainable development, *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 53: 1259 –1272.

Seyfang, G., (2006), Ecological citizenship and sustainable consumption: examining local Organic food networks, *J Rural Stud*. 22(4):383 –395.